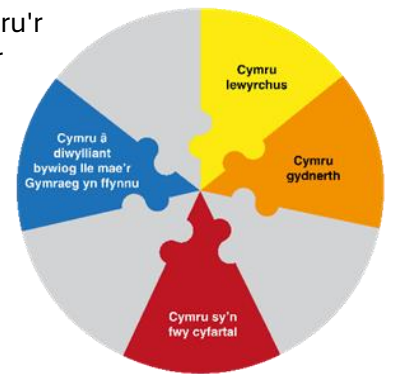

Amcan Llesiant 4

Cyngor uchelgeisiol ac arloesol sy'n darparu gwasanaethau o safon ar yr amser iawn ac yn y lle iawn

Pam Fod Hyn yn Bwysig fel Maes Ffocws - Mae'r Cynllun Corfforaethol yn darparu'r ffocws ar gyfer cyflawni newid parhaol i'r ardal. Mae hefyd yn darparu'r llwyfan ar gyfer trawsnewid Blaenau Gwent yn Gyngor mwy hyderus a galluog. Yr uchelgais yw sicrhau deilliannau gwell i bobl Blaenau Gwent ac mae'r uchelgais hwnnw'n cael ei danategu gan gynlluniau cadarn a chynaliadwy, gan sicrhau y gellir dwyn y Cyngor i gyfrif am yr hyn y mae wedi addo ei gyflawni. Mae cynyddu i'r eithaf effaith adnoddau i gyflawni'r deilliannau hynny'n greiddiol i'r flaenoriaeth hon, gan gynnwys; deall costau, rheoli gwariant, cynyddu incwm i'r eithaf ac alinio adnoddau ag anghenion trigolion, busnesau ac ymwelwyr i adeiladu Blaenau Gwent ar gyfer y dyfodol.

Yr Hyn yr Ydym yn Anelu at ei Gyflawni – Mae Cyngor Blaenau Gwent yn gweithio mewn partneriaeth i ddarparu gwasanaethau o ansawdd da i ddiwallu anghenion lleol, a gwella ansawdd bywyd a llesiant o fewn y gymuned.

Mae'r naratif canlynol yn rhoi adlewyrchiad gwerthusol o'r gweithgarwch, a gyflawnwyd trwy gydol 2023/24, ar draws meysydd gwasanaeth sy'n cefnogi'r Amcan Llesiant hwn yn uniongyrchol. Mae'r naratif yn adlewyrchu'r hyn sydd wedi mynd yn dda ond hefyd, ac yn bwysicach na hynny, ble'r ydym yn profi heriau. Mae'r heriau hyn wedyn wedi cael eu coladu ar ddiwedd pob adran. Bydd y meysydd hyn yn cael eu nodi fel meysydd ffocws wrth edrych tua'r dyfodol a byddwn yn adrodd arnynt fel rhan o'n Hunanasesiad nesaf, yn ogystal â gwaith monitro perfformiad trwy gydol y flwyddyn.

Cyllid ac Adnoddau

Mae cyllideb y Cyngor yn cael ei monitro'n barhaus i sicrhau ein bod yn defnyddio ein hadnoddau mor ddarvoudus ac effeithlon â phosibl, gan hefyd sicrhau y gallwn gynllunio ar gyfer y tymor canolig a hir. Mae cynllunio a rheoli ariannol cadarn ar waith i helpu i fonitro adnoddau'n effeithiol, a darperir diweddariadau ar sefyllfa ariannol y Cyngor i uwch swyddogion a thrwy ein proses ddemocrataidd.

Y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig (SATC) yw offeryn cynllunio ariannol canolog y Cyngor. Mae'n gynllun treigl sy'n cyd-fynd â'r blaenoriaethau yn ein Cynllun Corfforaethol ac sy'n cael ei ddiweddarau'n barhaus i adlewyrchu amgylchiadau newidiol a dewisiadau polisi sy'n effeithio ar gyllid y Cyngor. Mae'r SATC yn rhagfynegi treuliau'r Cyngor a'r gostyngiadau angenrheidiol dros gyfnod o bum mlynedd i sefydlu cyllideb fantoledig.

[Microsoft Word - Atodiad 5 – SATC Terfynol \(blaenau-gwent.gov.uk\)](#)

Roedd y cyllid refeniw sylfaenol a gafodd y Cyngor yn 2023/24 gan Lywodraeth Cymru, ar ôl lwfio am drosglwyddiadau, yn £139.7m, cynnydd o 6.5% (£8.5m). Y cynnydd cyfartalog ar gyfer Cymru gyfan yn y Setliad Llywodraeth Leol oedd 7.9%.

Dros y 10 mlynedd o gyni, pandemig Covid a nawr yr argyfwng costau byw mae Blaenau Gwent wedi gweld ei chyllideb yn gostwng tua £40miliwn, gyda £10 miliwn arall yn ofynnol y flwyddyn nesaf hyd yn oed ar ôl codiad o tua 2.8% yn ein cyllid gan Lywodraeth Cymru yn 2024/25. Rydym hefyd yn rhagweld y bydd angen arbedion ychwanegol o £25m dros y 4 blynedd nesaf. Er mwyn ymateb i'r heriau hyn, rhaid i ni feddwl am y ffordd yr ydym yn darparu gwasanaethau i wneud arbedion, a sut y gallwn greu incwm. Gall hyn olygu bod rhaid i ni leihau, newid neu atal rhai gwasanaethau neu ystyried modelau darparu amgen. Er mwyn ystyried hyn bydd model cyfarfodydd ariannol yn cael ei sefydlu, gan ddilyn model Cyngor Torfaen, a bydd y sesiynau hyn yn cael eu galw'n 'Apollo'.

Parhaodd blwyddyn ariannol 2023/24 i fod yn gryn her i'r Cyngor, gyda phwysau o ran costau'n dod i'r amlwg oherwydd chwyddiant uchel, gan effeithio ar gost nwyddau a gwasanaethau, prisiau tanwydd cynyddol, a chodiadau cyflog uwch na'r disgwyl. Er gwaethaf hyn, fe wnaeth y Cyngor ddarparu gwasanaethau i'w drigolion o fewn y gyllideb gymeradwy o £184m.

Mae'r alldro dros dro ar y cyfan ar draws yr holl Bortffolios yn amrywiant ffafriol o £4.3m, cyn trosglwyddiadau i gronfeydd wrth gefn ac ohonynt. Mae'r amrywiant ffafriol yn gostwng (£1.1m) i £3.2m ar ôl y trosglwyddiadau net i gronfeydd wrth gefn penodol (£1.4m) a thynnu arian o'r Gronfa Gyffredinol (£0.31m). O ganlyniad i'r sefyllfa ar y cyfan, dim ond £0.82m o Gronfa Wrth Gefn Penodol fu'n ofynnol ar gyfer 2023/2024, o'i gymharu â'r gyllideb.

Parhaodd rhaglen 'pontio'r bwlch' y Cyngor o adolygiadau busnes strategol trwy gydol y flwyddyn i greu arbedion effeithlonrwydd a chydnerthedd ariannol ar gyfer y dyfodol, gan anelu at wneud arbedion gwerth cyfanswm o £3m. Er bod rhai o'r prosiectau wedi mynd y tu hwnt i'r targed y cytunwyd arno, ni lwyddodd nifer o brosiectau i gyrraedd y targed, a bydd rhai o'r arbedion ariannol a ragwelwyd yn cael eu cyflawni o 2024/25 ymlaen.

O fewn y sefyllfa ariannol gadarnhaol ar y cyfan ar gyfer 2023/2024, mae nifer o bwysau o ran costau wedi parhau trwy gydol y flwyddyn ariannol neu wedi dod i'r amlwg yn ystod y chwarter diwethaf. Ceir risg y bydd y rhain yn parhau i mewn i 2024/2025. Bydd Deiliaid Cyllidebau'n datblygu Cynlluniau Gweithredu i liniaru unrhyw bwysau o ran costau neu adnabod gostyngiadau eraill mewn gwariant o fewn y portffolio i'w hariannu.

Alldro dros dro datganiad ariannol y gyllideb referniw ar 31 Mawrth 2024:

Portffolio/ Pwyllgor	Cyllideb Refeniw Ddiwygiedig 2023/2024	2023/2024 Alldro Dros Dro 2023/2024	Amrywiant Ffairol / (Anffairol)	Amrywiant Ffairol / (Anffairol) (ar ôl trosglwyddiadau net i / o Gronfeydd Gefn)
	£m	£m	£m	£m
Gwasanaethau Corfforaethol	18.07	16.10	1.97	1.82
Gwasanaethau Cymdeithasol	54.39	54.04	0.35	0.36
Addysg a Hamdden	73.57	72.82	0.75	0.38
Yr Economi	1.98	1.66	0.32	0.32
Yr Amgylchedd	34.57	33.65	0.92	0.75
Cynllunio	1.55	1.20	0.35	0
Trwyddedu	0.15	0.15	0	0
Is-gyfanswm	184.28	179.62	4.66	3.63
Taliad Uniongyrchol PYADd – Gwyliau Ysgol	0	0.31	(0.31)	0
Namyn Cyfraniadau at Gronfeydd Wrth Gefn Penodol (heb eu cynnwys o fewn Cyfrifon Rheoli)				0.40
Cyfanswm	184.28	179.93	4.35	3.23

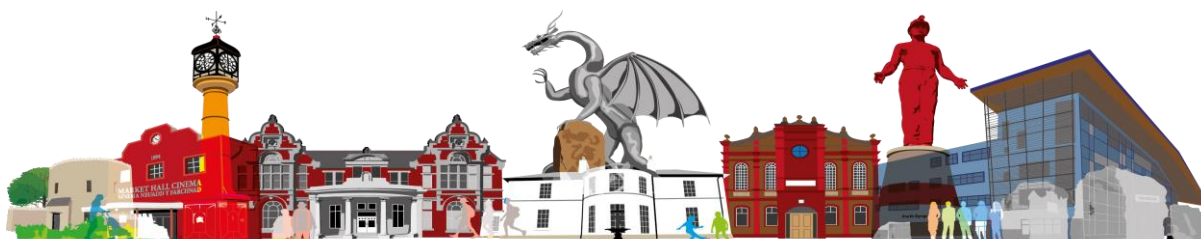
Mae ein gwaith wedi'i osod yng nghyd-destun heriau ariannol bythol gynyddol. Ni allwn guddio rhag y ffaith hon wrth i ni barhau i ddygyddod ag adnoddau sy'n lleihau trwy ddod o hyd i ffyrdd mwy effeithiol ac effeithlon o weithio. Rhaid i ni sicrhau ein bod yn gwneud popeth o fewn ein gallu i fod yn barod i ymateb yn uniongyrchol i'r her hon. Bydd newid ac addasu ein harferion gweithredol ac ailfeddwl am y modd yr ydym yn darparu gwasanaethau'n nodwedd gyson wrth i ni wynebu'r sefyllfa ariannol anodd.

Wrth edrych tua'r dyfodol byddwn yn parhau i ganolbwyntio ar gyflawni effeithlonrwydd, arbedion a buddsoddi mewn technolegau newydd, er mwyn diogelu gwasanaethau rheng flaen ymhellach. Ond rhaid i ni hefyd ailystyried y ffordd yr ydym yn darparu ein holl wasanaethau.

Cynhaliodd Archwilio Cymru adolygiad o Gynaliadwyedd Ariannol y Cyngor yn 2023/24 a chanfu fod 'gan y Cyngor drefniadau priodol ar waith i gefnogi ei gynaliadwyedd ariannol, ond ni fydd y rhain ond yn effeithiol os yw'n gweithio'n gyflym i nodi, cymeradwyo a gweithredu digon o arbedion i leihau ei fwlch cyllido tymor canolig mewn ffordd gynaliadwy.

Roedd yr adroddiad yn cynnwys dau argymhelliad i'r Cyngor eu gweithredu:

- Canfuom nad yw'r Cyngor wedi nodi'r holl arbedion y bydd eu hangen arnynt eto i gau'r bwlch cyllido dros y tymor canolig. Dylai'r Cyngor ganolbwyntio digon o gapasiti ac adnoddau i ddatblygu a mesur opsiynau cynaliadwy a thrawsnewidiol sy'n unol â'i strategaeth a mynd i'r afael â'r bwlch cyllido y tu hwnt i 2025-26.
- Er mwyn sicrhau bod cynghorwyr a rhanddeiliaid eraill yn gallu monitro'n dryloyw effaith ddisgwyliedig strategaeth ariannol y Cyngor ar gymunedau lleol, dylai'r Cyngor sicrhau ei fod yn ystyried ac yn adrodd ar effaith ei strategaeth ariannol ar gyflawni ei amcanion corfforaethol.

Bydd ymateb i'r argymhellion hyn yn cael ei ddatblygu yn awr i'w weithredu dros y flwyddyn i ddod. Mae adroddiad llawn Archwilio Cymru i'w gael yma - [Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent – Asesiad o Gynaliadwyedd Ariannol \(archwilio.cymru\)](#)

Ymgysylltu ynghylch y Gyllideb

Cafodd y Gyllideb ar gyfer 2024/25 ei chytuno gan y Cyngor yn gynnar yn 2024 yn dilyn digwyddiadau ymgysylltu eang ledled y Fwrdeistref. Bwriad hyn oedd cael barn aelodau'r cyhoedd ar flaenoriaethu gwasanaethau'r cyngor, pennu'r dreth gyngor, a chynigion ar gyfer arbedion posibl. Fe ymgysylltwyd gan ddefnyddio ystod o ddulliau gan gynnwys digwyddiadau dan do wyneb yn wyneb, holiadur a sesiwn ymgysylltu ar-lein. O'r holiadur cafwyd cyfanswm o 680 o ymatebion. Dywedodd pobl wrthym:

- Fod ysgolion yn brif flaenoriaeth iddynt gyda (42%) o'n trigolion yn nodi mai hon yw'r flaenoriaeth uchaf;
- mai'r gwasanaeth lleiaf pwysig ym marn trigolion wrth ystyried proses pennu cyllideb fyddai Rhedeg Cyngor Effeithlon (41%); ac
- Yn gyffredinol, bod tri o bob pump o'r ymatebwyr o'r farn bod unrhyw gynnydd yn y Dreth Gyngor naill ai'n ddim yn dderbyniol iawn neu ddim yn dderbyniol o gwbl (60%).

Cyflwynwyd yr adborth o'r ymgynghoriad ar y gyllideb i'r Cyngor ac fe'i hystyriwyd fel rhan o'r broses o bennu'r gyllideb ar gyfer y flwyddyn. Bydd ymgysylltu â'n cymunedau ynghylch ystod eang o faterion, gan gynnwys ein cyllideb, yn parhau i fod yn flaenoriaeth, a bydd yn cael ei gryfhau ymhellach gan Strategaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad ddiwygiedig y Cyngor.

Datganiad Cyfrifon

Mae'r archwiliad o Ddatganiad Cyfrifon 2021/22 wedi cael ei gwblhau gyda barn amodol yn cael ei rhoi gan Archwilydd Cyffredinol Cymru ar 31 Hydref 2023. Mae'r oedi cyn cwblhau Archwiliad 2021/22 ynghyd â'r camau gweithredu yr oedd eu hangen i ddatrys materion a godwyd yn ystod 2021/22 (a oedd yn ymwneud yn benodol â phrisio ac oes economaidd defnyddiol asedau sefydlog) wedi arwain at oedi cyn paratoi ac archwilio Datganiad Cyfrifon 2022/23. Gwaethygyd yr oedi hwn ymhellach gan y broses barhaus o ddatrys nifer o faterion cyfrifyddu cymhleth a adnabuwyd yn ystod yr archwiliad. Nid oes unrhyw farn wedi cael ei rhoi eto ar gyfer cyfrifon 2022/23, a disgwylir y bydd yr archwiliad yn cael ei gwblhau ym mis Hydref 2024 (yn amodol ar gwblhau'r Cyfrifon ac adnoddau Archwilio Cymru). O ganlyniad, bu oedi gyda Chyfrifon 2023/24 oherwydd y problemau gyda chyfrifon ac archwiliadau blynyddoedd blaenorol, ac amcangyfrifir y bydd y Cyfrifon Drafft yn cael eu cwblhau ym mis Tachwedd 2024 ac y bydd yr archwiliad gan Archwilio Cymru yn amodol ar gwblhau cyfrifon 2022/23 a'r adnoddau sydd ar gael.

Gweithlu

Mae'r Cyngor yn cael rhai anawsterau wrth recriwtio i rai rolau proffesiynol a thechnegol. Penodwyd i 20% o'r swyddi gwag a hysbysebwyd ar ôl ail hysbyseb. Ceir rhywfaint o ddibyniaeth ar weithwyr asiantaeth i gyflenwi yn ystod absenoldeb staff ac ar gyfer rolau a phrosiectau arbenigol sy'n anodd i'w llenwi.

Mae'r Cyngor yn parhau i flaenoriaethu lleihau absenoldeb oherwydd salwch yn y gweithlu er mwyn atal effeithiau o ran capasiti ar ddarparu gwasanaethau. Yn 2023/24 roedd y dyddiau cyfartalog a gollwyd fesul gweithiwr yn 11.82 diwrnod a oedd yn ostyngiad o 15.5 diwrnod y flwyddyn flaenorol ond mae'n dal i fod yn uchel. Mae cyfres o gamau gweithredu ar waith gan gynnwys monitro perfformiad yn rheolaidd, gosod targedau ar lefel gwasanaethau a'r Cyngor a dadansoddi achosion. Cynhelir adolygiad manwl o absenoldeb oherwydd salwch a llesiant yn flynyddol, ac mae Aelodau'n craffu ar hyn.

Bu 2 achos o alluogrwydd wedi'u cofnodi yn 2023/24, 10 achos o gwynion cyflogaeth, a 38 ymchwiliad yn unol â Pholisïau Disgyblu'r Cyngor.

Roedd y bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn y DU yn 14.3%, yn 2023. Cyflwynir a chyhoeddir yr wybodaeth am y Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau trwy Ddatganiad Polisi Tâl y Cyngor. Rydym yn ystyried mater cyflog y rhywiau bob blwyddyn i'n helpu i ddeall y gwahaniaeth mewn enillion cyfartalog rhwng menywod a dynion.

Mae'r Cyngor yn hyderus bod dynion a menywod yn cael tâl cyfartal am wneud swyddi cyfatebol ar draws y busnes. Mae'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau'n dangos bod y gweithlu'n fenywaidd yn bennaf gyda menywod yn meddiannu canran uchel o swyddi ar draws y pedwar chwarterel cyflog. Mae'r bwlch cyflog ym Mlaenau Gwent yn parhau i fod yn sylweddol is na'r cyfartaledd cenedlaethol.

Yn flynyddol, disgwylir i'r Cyngor adrodd ar ei berfformiad blynyddol o ran iechyd, diogelwch a lles yn y gwaith. Mae nifer y damweiniau/digwyddiadau cyflogeion wedi cynyddu o 162 yn 2022/23 i 304 yn 2023/24 ond mae nifer y damweiniau i bobl nad ydynt yn gyflogeion wedi gostwng o 325 yn 2022/23 i 299 yn 2023/24. Mae nifer y damweiniau/digwyddiadau a chlefydau cyflogeion y mae'n ofynnol hysbysu'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch yn eu cylch wedi cynyddu o 9 yn 2022/2023 i 19 yn 2023/2024.

Llywodraethu Corfforaethol

Cod Llywodraethu

Mae'r Awdurdod wedi sefydlu Cod Llywodraethu ers 2010. Mae'r Cod hwn yn nodi'r Fframwaith Llywodraethu ar gyfer yr Awdurdod sy'n nodi ein dull a'n hymrwymiad i gyflawni a chynnal llywodraethu corfforaethol da o fewn y sefydliad. Mae llywodraethu corfforaethol da'n sicrhau bod y Cyngor yn atebol, yn dryloyw, yn effeithiol ac yn effeithlon wrth ddarparu gwasanaethau a chyflawni ein cyfrifoldebau i'n dinasyddion a'n rhanddeiliaid.

Mae'r Cod yn dangos bod gennym drefniadau llywodraethu effeithiol yn y rhan fwyaf o feysydd sy'n gwella'n barhaus, ond mae hefyd yn cydnabod bod gwaith pellach i'w wneud. Mae'r cod yn cael ei adolygu'n flynyddol i sicrhau ei fod yn adlewyrchu trefniadau llywodraethu cyfredol yr Awdurdod. Mae'r Cod yn sail i lunio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac mae'n amlinellu saith egwyddor graidd sy'n helpu i gyflawni llywodraethu da. Mae'r Cod Llywodraethu diweddaraf i'w gael [yma](#).

Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn cael ei ddatblygu gan ddefnyddio Fframwaith CIPFA/Solace ar gyfer Cyflawni Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol (2016). Mae Llywodraeth Cymru'n disgwyl y bydd cyrff perthnasol yn paratoi datganiad llywodraethu blynyddol ar reolaeth fewnol gan ddefnyddio Fframwaith CIPFA/Solace i roi'r darlun gorau o arferion priodol mewn perthynas â'r datganiad ar reolaeth fewnol sy'n ei gwneud yn ofynnol cynhyrchu datganiad llywodraethu blynyddol.

Fel arfer gorau mae CIPFA yn argymhell:

- y dylid cyflwyno fersiwn ddrafft lawn o'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol gyda'r datganiad cyfrifon; ac
- y dylai'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol gael ei gymeradwyo gan yr aelodau a hwythau'n cwrdd fel pwyllgor cyfan ar yr un pryd ag y caiff y datganiad cyfrifon ei gymeradwyo o dan Reoliad 10(2) yng Nghymru.

Cyflwynwyd Datganiad Llywodraethu Blynyddol drafft 2022/23 i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Ionawr 2024. Ar yr adeg hon nid oedd unrhyw newidiadau i'r adroddiad. Bydd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol terfynol yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ochr yn ochr â datganiad cyfrifon 2022/23, yn unol â chanllawiau CIPFA. Fodd bynnag, bu oedi gyda hyn oherwydd nad yw ein cyfrifon ar gyfer 2022/23 wedi cael eu cwblhau na'u cymeradwyo gan Archwilio Cymru eto.

Mae'r datganiad yn cael ei goladu yn dilyn ymarfer casglu tystiolaeth sy'n galw ar nifer o ffynonellau, gan gynnwys:

- Adroddiadau rheoleiddio mewnol ac allanol;
- Adroddiad Blynyddol y Rheolwr Archwilio a Risg; a
- Datganiadau Sicrwydd Uwch Reolwyr.

[Atodiad 1.pdf \(modern.gov.co.uk\)](#)

Rheoli Perfformiad

Mae Amcanion Llesiant y Cyngor, o fewn y Cynllun Corfforaethol, wedi cael eu defnyddio i lunio'r holl gynlluniau gwasanaethau ledled y sefydliad. Cynlluniau busnes yw'r prif offeryn rheoli perfformiad i helpu swyddogion ar draws yr holl wasanaethau i ddarparu tystiolaeth naill ai trwy Ddangosyddion Perfformiad neu naratif chwarterol o sut y mae eu gwaith wedi helpu i gyflawni deilliannau go iawn i drigolion a chymunedau ledled y sir. Mae hyn hefyd yn helpu staff i ddeall sut y mae'r gwaith y maent yn ei wneud yn cyfrannu at amcanion llesiant a gweledigaeth y Cyngor. Mae'r broses Cynllunio Busnes hefyd yn helpu i adnabod y risgiau a'r cyfleoedd a allai effeithio ar gyflawni. Mae cynlluniau busnes yn ein helpu i ddyrannu adnoddau'n effeithiol, blaenoriaethu gweithgareddau, a chyfleu cyflawniadau a heriau pob gwasanaeth i'r cyhoedd a rhanddeiliaid trwy helpu i ffurfio adroddiadau ar berfformiad.

Yn ogystal â dal gwybodaeth am berfformiad mewn perthynas â'r cynnydd a wnaed yn erbyn Cynllun Corfforaethol y Cyngor, mae cynlluniau busnes hefyd yn galluogi swyddogion i ddiweddarau cynnydd yn erbyn blaenoriaethau strategol eraill gan gynnwys Cynllun Datgarboneiddio'r Cyngor, Strategaeth y Gymraeg a'n cyfrifoldebau o dan Ddeddf yr Amgylchedd. Yn dilyn datblygu Cynllun Cydraddoldeb Strategol newydd y Cyngor mae mesurau perfformiad yn cael eu datblygu a byddant yn cael eu hymgorffori yn ein cynlluniau busnes i sicrhau bod gweithgarwch i fonitro'r cynllun yn effeithiol.

Yn 2023/24 cynhaliwyd adolygiad o brosesau Rheoli Perfformiad ac roedd yn cynnwys adolygiad o adroddiadau ar berfformiad i sicrhau eu bod yn parhau i helpu uwch swyddogion i fesur cynnydd ac effaith blaenoriaethau'r Cyngor yn ogystal ag adnabod meysydd i'w gwella. O ganlyniad i'r adolygiad hwn, a thrwy drafodaethau gyda Chyngor Torfaen, mae fformatau newydd ar gyfer arddangos gwybodaeth am berfformiad yn y broses o gael eu datblygu ac mae fformatau adrodd blaenorol wedi cael eu hatal am y tro. Bydd canlyniad llawn yr adolygiad a'r newidiadau i'r broses rheoli perfformiad yn cael eu cynnwys yn yr adroddiad hunanasesu nesaf.

Cynhaliodd Archwilio Cymru adolygiad o sut y mae'r Cyngor yn defnyddio safbwynt defnyddwyr gwasanaethau i hysbysu uwch swyddogion ac Aelodau pan fyddant yn gwneud penderfyniadau. Yn dilyn yr adolygiad hwn, gwnaed tri argymhelliad, a oedd yn cynnwys argymhelliad y dylai'r Cyngor gryfhau gwybodaeth a ddarperir i uwch arweinwyr a sicrhau bod trefniadau cadarn ar waith i wirio ansawdd a chywirdeb y data ar ddefnyddwyr gwasanaeth a deilliannau. Mae Strategaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad newydd y Cyngor yn dangos ein hymrwymiad i weithio gyda'r gymuned i lunio gwasanaethau gyda'n gilydd. Bydd gwybodaeth o'r Cynlluniau Busnes yn parhau i gael ei bwydo i mewn adroddiadau corfforaethol amrywiol fel bod uwch arweinwyr yn deall a yw gwasanaethau'n diwallu anghenion y gymuned, a bydd proses Aseu Aeddfedrydd Data'r Cyngor yn goleuo meysydd fel y trefniadau sydd ar waith ar gyfer ansawdd a chywirdeb y data sydd gennym, gan gynnwys data ansoddol a meintiol.

[Defnyddio gwybodaeth am berfformiad: safbwynt defnyddwyr gwasanaethau a deilliannau – Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent \(archwilio.cymru\)](#)

<https://www.data.cymru/data/self-assessment-performance-data>

Rheoli Risg

Mae'r Cyngor yn cydnabod bod risg yn gynhenid ym mhopeth y mae'n ei wneud a bod angen rhyw lefel o gymryd risgiau i gyflawni ei uchelgeisiau a'i ddyheadau ar gyfer y sir. Fodd bynnag, mae'r Cyngor hefyd yn cydnabod bod dyletswydd arno i ddiogelu budd y cyhoedd a diogelu'r adnoddau a ymddiriedir iddo gan drigolion a threthdalwyr Blaenau Gwent. Felly, diben rheoli risg yw sicrhau bod gan y Cyngor fframwaith cadarn a chyson ar gyfer adnabod, gwerthuso a rheoli'r risgiau a allai effeithio ar ein hamcanion strategol a gweithredol, yn ogystal ag enw da'r Cyngor a hyder y cyhoedd.

Darperir cofrestr risgiau i uwch arweinwyr ac adroddir arni trwy'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i helpu i fonitro'r risgiau allweddol sy'n wynebu'r Cyngor. Dogfen ydyw sy'n cofnodi risgiau ac, yn bwysig, sy'n cynnwys y camau gweithredu y mae angen eu cymryd i'w lliniaru neu eu rheoli. Mae'n helpu i flaenoriaethu adnoddau a gall helpu i fynd i'r afael ag unrhyw risgiau sy'n dod i'r amlwg mewn modd amserol. O ran y sefyllfa ym mis Mawrth 2024, roedd y Cyngor wedi adnabod 11 o risgiau corfforaethol. Mae 7 o'r rhain wedi'u dosbarthu fel rhai Uchel a 4 wedi'u dosbarthu fel rhai Critigol.

Cyfeirnod y Risg a Disgrifiad Ohoni	Sgôr risg (ym mis Mawrth 2024)	Cyfeiriad Teithio o'r Chwarter Blaenorol
CRR1: Methiant i gyflawni a chynnal y newidiadau sy'n ofynnol i sicrhau bod gwasanaethau hanfodol yn cael eu blaenoriaethu o fewn y cyfyngiadau ariannol y mae'r Cyngor yn eu hwynebu.	Critigol	
CRR2: Methiant i sicrhau bod trefniadau TGCh y Cyngor yn rhoi sicrwydd o ran ymarferoldeb gweithredol a diogelwch data ac yn galluogi'r trawsnewid digidol gofynnol.	Uchel	
CRR4: Diogelu - Methiant i sicrhau bod trefniadau diogelu digonol ar waith ar gyfer pobl agored i niwed ym Mlaenau Gwent	Uchel	
CRR5: Ceir risg nad yw prosesau Parhad Busnes y Cyngor yn ddigon cadarn i'w gwneud yn bosibl darparu gwasanaethau hanfodol mewn argyfwng.	Uchel	
CRR14: Bydd methu â gwella cyfraddau presenoldeb staff o fewn y Cyngor yn arwain at effaith annerbyniol ar allu'r Cyngor i ddarparu gwasanaethau'n effeithiol ac yn ariannol.	Uchel	
CRR19: Os nad yw'r Cyngor yn rheoli ei asedau gwybodaeth yn unol â'r gofynion a nodir mewn deddfwriaeth, yna gallai wynebu cosbau ariannol a sancsiynau posibl sy'n rhwystr i ddarparu gwasanaethau.	Uchel	
CRR21: Gallai cydnerthedd ariannol y Cyngor fod mewn perygl os nad yw'r Cyngor yn sicrhau bod penderfyniadau cynllunio a rheoli ariannol yn ategu sefydlogrwydd a chynaliadwyedd hirdymor	Critigol	
CRR22: Methiant i gyflawni blaenoriaethau'r Cyngor o fewn y gyllideb flynyddol y cytunwyd arni gan arwain at fwy o ddefnydd o fesurau cyllid brys a thynnu arian o gronfeydd wrth gefn.	Uchel	
CRR25: Mae'r ysgol sydd mewn categori Estyn ac sy'n cael Ymyrraeth gan y Cyngor ar hyn o bryd yn methu â gwneud cynnydd priodol yn erbyn yr Hysbysiad Rhybudd Statudol i Wella a'r Cynllun Gweithredu Ôl-arolygiad.	Uchel	
CRR28: Bydd methu â chynnal adnoddau staffio digonol â sgiliau priodol yn arwain at effaith annerbyniol ar allu'r Cyngor i ddarparu gwasanaethau'n effeithiol.	Critigol	
CRR31: Amnewid System Wybodaeth Gofal Cymunedol Cymru (WCCIS) (CareDirector v5) erbyn mis Ionawr 2026	Critigol	Risg Newydd

Er mwyn helpu i liniaru'r risgiau hyn, mae nifer o reolaethau naill ai ar waith neu'n cael eu datblygu, ac mae'r rhain yn cynnwys:

- Cynnal adolygiad sylfaenol o'n Fframwaith Rheoli Perfformiad i sicrhau ein bod yn rhoi darlun cytbwys i Aelodau Etholedig o gryfder a gwendidau'r Cyngor wrth edrych tua'r dyfodol
- Cryfhau trefniadau rheoli perfformiad i sicrhau atebolrwydd ar lefel uwch reolwyr am gyflawni newid ac effeithlonrwydd.
- Chwilio am gyfleoedd cydweithio gydag awdurdodau cyfagos.
- Cyflawni'r Rhaglen Pontio'r Bwlch a'i datblygu ymhellach.

Er bod sawl rheolaeth ar waith a bod y sefydlogrwydd ariannol yn cael ei fonitro'n fanwl, mae sefydlogrwydd ariannol yn debygol o barhau i fod yn risg gorfforaethol i'r sefydliad yn y dyfodol agos.

Wrth edrych tua'r dyfodol, bydd rheoli risg yn un o'r meysydd cyntaf y bydd Cyngorau Torfaen a Blaenau Gwent yn ceisio'i alinio. Cynhaliwyd cyfarfodydd gyda'r swyddogion perthnasol i ganfod y gwahaniaethau yn nulliau'r naill a'r llall ac i ystyried pa agweddau i ganlyn arni â hwy fel y gellir gweithredu un fframwaith effeithiol ar draws y ddau Gyngor.

[GOVAUDIT2407D5 Adroddiad ar y Gofrestr Risgiau Corfforaethol Chwarter 4 2023 2024.pdf \(blaenau-gwent.gov.uk\)](#)

Eiddo'r Cyngor

Mae grŵp rheoli eiddo corfforaethol wedi cael ei sefydlu i ystyried sefyllfa tymor canolig a hir adeiladau'r Cyngor. Mae Cynllun Rheoli Asedau Strategol (CRhAS) y Cyngor yn cael ei gynhyrchu.

Gan bod y Cyngor wedi newid i fodel gweithio mwy ystwyth, mae llai o staff yn defnyddio swyddfeydd yn ddyddiol a byddir yn ystyried yn awr sut orau i ddiwallu anghenion staff yn y dyfodol. Mae adolygiad o swyddfeydd, gyda'r posibilrwydd o'u lleihau ymhellach, yn cael ei ystyried ar hyn o bryd er mwyn diogelu swyddi a thorri costau.

Prynwyd gwasanaeth Syrffëwr Arbenigol i gynnal Arolwg o Gyflwr prif swyddfa'r Cyngor, y Swyddfeydd Cyffredinol, i wneud gwaith prisio i lunio rhestr o gostau cynnal a chadw ar gyfer y tymor canolig a'r tymor hir.

Mae gwaith yn parhau i gynyddu cyfradd meddiannaeth y Portffolio Diwydiannol, gan gydweithio'n agos gyda'r tîm Ystadau a'r Gwasanaethau Technegol. Mae'r portffolio'n dal i fod yn sefydlog ar gyfradd meddiannaeth o oddeutu 95%. Mae'r portffolio'n parhau i fod yn gartref i nifer fawr o'n MBaCh a thua 800 o swyddi i gyd.

Mae gwaith yn parhau i fynd i'r afael â'r materion sy'n ymwneud â dŵr yn dod i mewn i'r Unedau Hybrid gyda Kier. Mae hyn yn parhau i fod yn her ochr yn ochr â rheoli'r berthynas â'r tenantiaid.

Asedau'r Cyngor

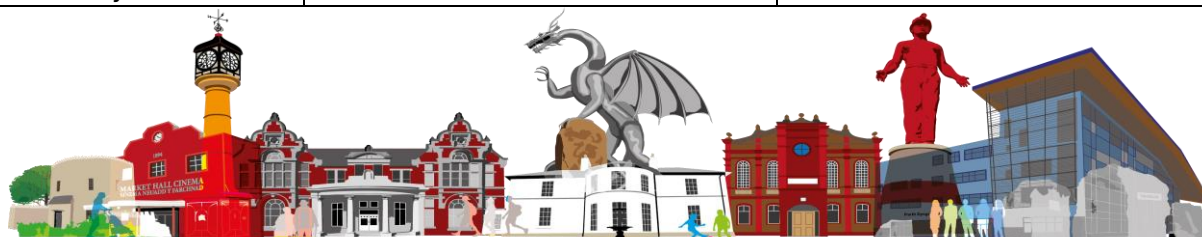
Mae'r Cyngor yn parhau i sicrhau bod yr adeiladau a'r asedau sydd gennym yn adlewyrchu ein trefniadau gweithio cyfredol. Yn 2023/24 cynhaliwyd adolygiad gan ganolbwyntio ar y defnydd cyfredol o adeiladau gweithredol a'r hyn y bydd ei angen ar y Cyngor yn y dyfodol i ddarparu gwasanaethau sy'n diwallu anghenion ein trigolion. Cynhaliwyd yr adolygiad hwn hefyd ar y cyd â Strategaeth y Gweithlu ac Adolygiad o Weithio Ystwyth ac mae'n berthnasol i'r rhain.

Gwnaed penderfyniad gan y Cyngor i gau un o hybiau gwaith y Cyngor, Anvil Court yn Abertyleri. Gwnaed y penderfyniad hwn i gefnogi sefyllfa ariannol y Cyngor. Ar hyn o bryd mae gan y Cyngor hybiau gweithio ystwyth ledled y Fwrdeistref sy'n darparu swyddfeydd a mannau hapfyrdio ar gyfer cyflogaeth. Mae'r Landlord wedi cael gwybod am fwriad y Cyngor i ddod â'r les i ben, gan leihau Asedau'r Cyngor a newid i ffyrdd mwy ystwyth o weithio yn ogystal â darparu gwasanaethau trwy fodel hyb cymunedol, sy'n helpu i ddarparu ein gwasanaethau'n ddarbodus ac yn effeithlon.

Sefydlwyd Grŵp Rheoli Eiddo ac Asedau Corfforaethol i drafod anghenion o ran swyddfeydd, statws adeiladau a photensial ar gyfer arbed costau. Fel rhan o hyn mae prosesau Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CATs) wedi bod cael eu cwblhau gan y Cyngor. Mae llawer (o drefniadau Trosglwyddo Asedau Cymunedol) ar lesio neu denantiaethau byrdymor, felly mae'r ffocws ar gwblhau lesioedd tymor hwy yn parhau, lle y bo'n bosibl, yn ogystal â mynd i'r afael ag unrhyw faterion sy'n atal y Cyngor rhag ymrwymo i drefniadau tymor hwy. Mae'r cynnydd gyda'r prosesau Trosglwyddo Asedau Cymunedol yn cynnwys:

Prosesau Trosglwyddo Asedau Cymunedol a gwblhawyd (yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf)	Yn Agos at Gael eu Cwblhau	Prosesau Trosglwyddo Asedau Cymunedol Newydd sy'n Cael Eu Prosesu
<ul style="list-style-type: none"> • Gerddi'r Mileniwm (Gerddi Terence) Brynmawr –lesio i Growing Space Tachwedd 2021 • Coetir Sirhywi – trwydded wedi'i chwblhau ym mis Mehefin 2021 (tir comin). • Sinema Neuadd y Farchnad Brynmawr - trosglwyddiad rhydd-ddaliadol Ebrill 2022 • Canolfan Gymunedol Rassau – trosglwyddiad i ymddiriedolwyr newydd wedi'i gwblhau ar ddiwedd y flwyddyn adrodd felly dyma'r cofnod diweddaraf yn y categori hwn. • Canolfan Adnoddau Rassau – les i Gwmni Buddiannau Cymunedol Canolfan Gymunedol Adnoddau Rassau wedi'i chwblhau ar 1 Medi 2023. • Lles Beaufort - Ystafell Newid uchaf a'r Cae Rygbi. Les i Beaufort RFC Fields and Facilities Ltd. wedi'i chwblhau ar 25 Gorffennaf 2023. • Lles Beaufort – Ystafell Newid isaf a'r Cae Pêl-droed. Les i Glyn Ebbw 	<ul style="list-style-type: none"> • Pafiliwn Hilltop Fields (a rennir gyda Dechrau'n Deg), ystafelloedd newid a chaeau – yn aros am ganiatâd Fields in Trust ar gyfer cwblhau'r les. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ardal o wlyptir ym Mhafiliwn Jim Owen, Cwmtlyeri – Cyfreithwyr wedi'u cyfarwyddo i baratoi cytundeb ar gyfer Cwmni Buddiannau Cymunedol Pentref Tlyeri (meddiannu rhan o bafiliwn/ Gardd Abertillery Excelsiors). • Neuadd Sgowtiaid Coedcae – Eiddo wedi'i ildio gan y Sgowtiaid. Mae Growing Space wedi tynnu cais yn ôl ac mae astudiaeth ddichonoldeb ar y gweill ar gyfer defnydd posib gan wasanaethau a'r gymuned. • Maes Windsor Road– mae cyfreithwyr wedi'u cyfarwyddo i ddrafftio les i Abertillery Bluebirds gymryd y maes chwarae ymlaen i'w ddefnyddio ar gyfer pêl-droed iau. • Tennis Six Bells – mae cyfreithwyr wedi'u cyfarwyddo i baratoi les ar gyfer Six Bells Park Community Tennis Ltd ar gyfer ciosg a thir ar gyfer caban/cyfleuster newid newydd, yn amodol ar gymeradwyaeth FiT.

<p>Fields & Training Facilities Ltd wedi'i chwblhau ar 25 Gor 2023.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maes Roseheyworth – ystafelloedd newid a chaeau. Les i Tyleryan Belles Sports Association Limited wedi'i chwblhau ar 19 Gorffennaf 2023. • Rhandiroedd Cymunedol Cwm – les i Gwmni Buddianau Cymunedol Barefoot Farming wedi'i chwblhau ar 5 Chwefror 2024 		<ul style="list-style-type: none"> • Maes Hamdden Brynithel - pafiliwn a rennir (Dechrau'n Deg) a meysydd chwarae. Yn aros am eglurder ynghylch gallu'r Grŵp (Chwaraeon a Chwmni Buddiannau Cymunedol St. Illtud) i fwrw ymlaen.
---	--	---

Mae angen unioni meddiannaeth mewn perthynas â Throsglwyddo Asedau Cymunedol ar rai safleoedd lle mae grwpiau wedi eu meddiannu, ond bod angen cwblhau gwaith papur ffurfiol / diwygiedig. Mae cynnydd gyda'r prosesau Trosglwyddo Asedau Cymunedol hyn yn cynnwys:

Trosglwyddo Asedau Cymunedol	Cynnydd
Lawnt a Pafiliwn Bowls Parc Bedwellte	Yn cael eu meddiannu o dan delerau'r denantiaeth yn Ewyllys. Gwefan elusen - bydd angen gwneud cais i'r Comisiwn Elusennau er mwyn rhoi prydles.
Cwm Welfare – caeau a pafiliwn	Mae CIC Chwaraeon Cymunedol Cwm ar hyn o bryd ar denantiaeth mewn ewyllys ac mae trafodaethau'n parhau ynghylch CAT. Gwefan elusen - bydd angen gwneud cais i'r Comisiwn Elusennau er mwyn rhoi prydles.
Sefydliad y Blaenau	Mae Blaina Community Institute Limited wedi bod yn meddiannu'r adeilad ers 1/6/17. Cwblhawyd les ar 19 Medi 2023.
Theatr y Metropole Abertyleri	Wedi'i feddiannu gan Ymddiriedolaeth Ddiwylliannol Awen o dan delerau Trwydded o 09/04/2021. Mae trafodaethau ar gyfer les yn mynd rhagddynt. Cytunwyd ar restr o waith ar adeg y trosglwyddiad ac mae'r Cyngor yn ceisio cael cyfraniadau cyllid o raglen 'Trawsnewid Trefi' Llywodraeth Cymru. Mae rhan o'r adeilad yn cael ei meddiannu gan Amgueddfa Abertyleri o dan gytundeb Les ar wahân.
Sefydliad Llanhiledd	Les ddrafft wedi'i rhoi i Sefydliad Glowyr Llanhiledd – wrthi'n negodi
Pafiliwn, stondinau a chaeau Maes Chwaraeon Tredegar	Meddiannwyd o dan Denantiaeth mewn Ewyllys. Safle elusen - bydd angen cyflwyno cais i'r Comisiwn Elusennau er mwyn rhoi les.
Stodin, meysydd chwarae, teras rygbi EV Welfare,	Mae Eugene Cross Park Sports Ltd yn eu meddiannu o dan delerau Tenantiaeth mewn Ewyllys. Safle elusen – cais wedi'i gyflwyno i'r Comisiwn Elusennau sydd wedi cadarnhau y gall CBSBG roi prydles. Mae'r cyfreithiwr wedi rhoi les ddrafft.
Pafiliwn Criced – EV Welfare	Yn cael eu meddiannu o dan delerau Tenantiaeth mewn Ewyllys. Safle elusen - bydd angen cyflwyno cais i'r Comisiwn Elusennau er mwyn rhoi les.

**EV Welfare –
pafiliwn bowls a 2
lawnt**

Yn cael eu meddiannu o dan delerau Tenantiaeth mewn Ewyllys. Safle elusen - bydd angen cyflwyno cais i'r Comisiwn Elusennau er mwyn rhoi les.

Caffael

Mae strategaeth Comisiynu a Chaffael y Cyngor wedi cael ei diwygio drwy'r flwyddyn, sy'n nodi pedwar amcan i helpu i gyflawni'r weledigaeth ar gyfer 'Gwneud y Gorau o Bunt Blaenau Gwent mewn modd sy'n Gyfrifol yn Gymdeithasol'.

Mae pedwar amcan y strategaeth yn nodi sut y bydd ein gweithgareddau comisiynu a chaffael yn ategu blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor:

- Amcan 1: Sicrhau cydymffurfiaeth gyfreithiol a llywodraethu cadarn a thryloyw.
- Amcan 2: Hyrwyddo gweithgareddau a phrosesau caffael sy'n gyfrifol yn gymdeithasol.
 - 2.1 Cynyddu'r manteision cymunedol ac o ran gwerth cymdeithasol a gyflawnir gan gyflenwyr.
 - 2.2 Cyfrannu at nod y Cyngor i fod yn Gyngor Sero Net erbyn 2030.
 - 2.3 Gwella arferion Gwaith Teg a Diogelu o fewn ein cadwyn gyflenwi.
- Amcan 3: Sicrhau gwerth am arian a rheoli'r galw trwy drefniadau rheoli contractau effeithiol a chadarn; ac
- Amcan 4: Hyrwyddo datrysiadau arloesol ac arfer gorau.

Mae canlyniadau a metrigau perfformiad allweddol yn cael eu datblygu i sicrhau bod deilliannau'r strategaeth Comisiynu a Chaffael yn gallu cael eu mesur yn effeithiol, a bydd adroddiad ar y cynnydd yn erbyn y strategaeth yn cael ei gynnwys yn yr hunanasesiad nesaf.

Yn gynnar yn 2024 cynhaliodd Archwilio Cymru archwiliad a ganolbwyntiodd ar y trefniadau sydd gan y Cyngor i gomisiynu gwasanaethau. Prif bwrpas yr archwiliad oedd i Archwilio Cymru:

- roi sicrwydd bod gan gynghorau drefniadau priodol ar gyfer comisiynu gwasanaethau i sicrhau gwerth am arian o ran y modd y maent yn defnyddio adnoddau.
- rhoi sicrwydd bod cynghorau'n gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth gomisiynu gwasanaethau.
- esbonio sut mae cynghorau'n mynd ati i gomisiynu gwasanaethau ac ysbrydoli a grymuso cynghorau a chyrrff eraill yn y sector cyhoeddus trwy adnabod a rhannu enghreifftiau o arfer/dulliau nodedig lle y bo'n berthnasol.

Mae'r canfyddiadau a'r argymhellion wedi cael eu cyflwyno i Uwch Swyddogion ar gyfer gweithredu. Bydd adroddiad ar y cynnydd gyda'r argymhellion yn cael ei gyflwyno trwy'r broses ddemocrataidd a'r hunanasesiad nesaf.

Cydraddoldeb

Rydym yn cydnabod fel darparwyr gwasanaethau cyhoeddus bod gennym rôl allweddol o ran gwneud gwahaniaeth go iawn i fywydau pobl. Felly, byddwn yn parhau i ymdrechu i wireddu ein gweledigaeth '*Blaenau Gwent – lle sy'n deg ac agored ac yn groesawgar i bawb drwy weithio gyda'n cymunedau ac ar eu cyfer*' fel amlinellir yn ein Cynllun Corfforaethol. Er mwyn helpu i weithredu'r weledigaeth hon, mae gan y Cyngor Gynllun Cydraddoldeb Strategol gydag amcanion cydraddoldeb sy'n rhoi sylw dyladwy i sut y gall y Cyngor gyfrannu at gymdeithas decach trwy hybu cydraddoldeb a chysylltiadau dda yn ein gweithgareddau o ddydd i ddydd.

Daeth Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 i ben yn gynnar yn 2024, ac mae cynllun newydd ar gyfer 2024-2028 wedi cael ei ddatblygu. Mae rhai o gyflawniadau allweddol Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 ar gyfer 2023/2024 yn cynnwys:

- Sesiynau Hyfforddi Penodol ar gyfer Staff wedi cael eu cynnal i ymdrin â phynciau a oedd yn cynnwys Niwroamrywiaeth, Ymwybyddiaeth Ddiwylliannol a Gwrth-Hiliaeth
- Sefydlu Gwasanaeth Addysg Teithwyr mewn ysgol leol
- Mwy o Ymwybyddiaeth o ystod o ymgyrchoedd ar draws y sefydliad
- Aseiad Effaith Integredig Diwygiedig

Datblygwyd Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2024/28 yn dilyn ymgysylltu helaeth â'r cyhoedd a oedd yn cynnwys 160 o bobl â phrofiadau personol ar draws y nodweddion gwarchoddedig a enwyd. Ar ben hynny, cymerodd 48 o unigolion ran trwy holiadur ar-lein, a oedd yn annog pobl i rannu eu barn a'u profiadau, a siarad yn fras am gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant. Mae hyn, ynghyd ag ymgysylltu â'n staff, wedi helpu i ddatblygu chwe amcan yn y cynllun:

- **Amcan Cydraddoldeb 1:** Byddwn yn sefydliad teg a chyfiawn.
- **Amcan Cydraddoldeb 2:** Byddwn yn weithle sy'n hyrwyddo amrywiaeth a chynhwysiant.
- **Amcan Cydraddoldeb 3:** Byddwn yn creu diwylliant dysgu teg a chynhwysol i bob plentyn ac unigolyn ifanc gyda ffocws ar gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant.
- **Amcan Cydraddoldeb 4:** Byddwn yn hyrwyddo ac yn cefnogi cymunedau cynhwysol, diogel a chydlynol.
- **Amcan Cydraddoldeb 5:** Byddwn yn sicrhau ymgysylltiad a chyfranogiad effeithiol ar gyfer pobl â nodweddion gwarchoddedig.
- **Amcan Cydraddoldeb 6:** Byddwn yn ymdrechu i leihau anghydraddoldeb a achosir gan dlodi.

Crëwyd Grŵp Goruchwylio a Chyflawni i oruchwylio a thracio cynnydd tuag at y Cynllun Cydraddoldeb Strategol newydd. Mae'r grŵp yn cynnwys cynrychiolwyr o amryw feysydd gwasanaeth o fewn y Cyngor, gan sicrhau safbwynt eang a chytbwys, a gwella tryloywder drwyddi draw yn y sefydliad. Mae'r grŵp hefyd yn rhoi cyfle i drafod unrhyw heriau o ran cyflawni'r amcanion ac mae'n llwyfan i ddod o hyd i ddatrysiadau posibl.

Er mwyn helpu i roi arweiniad i gyflawni'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol mae Rhwydwaith Profiad Personol wedi cael ei sefydlu hefyd. Mae'r rhwydwaith hwn ar gyfer pobl â nodweddion gwarchoddedig y mae arnynt eisiau rhannu eu straeon, eu heriau a'u cyflawniadau gyda'r Cyngor. Nod y rhwydwaith yw bod yn llwyfan i godi ymwybyddiaeth a dylanwadu ar newid.

Bydd cynnydd y Cynllun Cydraddoldeb Strategol a diweddariadau o'r rhwydwaith yn cael eu darparu trwy adroddiad monitro blynyddol.

[2-cynllun-cydraddoldeb-strategol-2428.pdf \(blaenau-gwent.gov.uk\)](#)

[Dangosfwrdd Cydraddoldeb - Data Cymru](#)

Y Gymraeg

Mae'n ofynnol i bob awdurdod lleol ledled Cymru lunio strategaeth sy'n amlinellu sut yr ydym ni, ynghyd â chymorth gan ein partneriaid, yn bwriadu hybu'r Gymraeg, cynyddu gwelededd yr iaith a chyfleoedd sy'n gysylltiedig â hi ac ymgysylltu â'r Gymraeg a diwylliant Cymraeg. Datblygwyd Strategaeth Hybu'r Gymraeg y Cyngor yn unol â tharged Llywodraeth Cymru i greu 1 miliwn o siaradwyr ledled Cymru erbyn 2050. Mae Strategaeth Hybu'r Gymraeg 2022/2027 yn ei hail flwyddyn ers ei rhoi ar waith.

Mae gweithdrefnau monitro mewnol wedi cael eu hadolygu a'u diweddaru i gynnwys ystyriaeth i Strategaeth Hybu'r Gymraeg o fewn y trefniadau cynllunio busnes ar gyfer pob cyfarwyddiaeth. Mae cynnwys gweithgarwch i fonitro'r Strategaeth Hybu o fewn y cynlluniau busnes wedi'i fwriadu i wneud staff yn fwy ymwybodol sut y gall eu gwaith ategu a sut y mae eu gwaith yn ategu ein hamcanion ac yn sicrhau mwy o atebolrwydd yn erbyn camau gweithredu penodol gan ein bod yn gallu monitro'r modd y cânt eu rhoi ar waith o fewn gwaith adrannau perthnasol.

Fe wnaed cynnydd yn erbyn amcanion Strategaeth Hybu'r Gymraeg ar gyfer 2023/2024, sy'n cynnwys:

- Hyrwyddo agweddau cadarnhaol ar ein hiaith Gymraeg a diwylliant Cymraeg y tu mewn i'n sefydliad, y tu allan gyda'r cyhoedd, a thrwy ein sianeli addysg;
- Digwyddiad dathlu Dydd Gŵyl Dewi a gynhaliwyd i gydnabod a dathlu cyflawniadau yn y Gymraeg; a
- Hyrwyddo'r Gymraeg mewn digwyddiadau cymunedol gan gynnwys llyfrgell leol.

O ran y sefyllfa ym mis Mawrth 2024, mae cyfanswm y staff sydd â sgiliau siarad Cymraeg sy'n amrywio o 'rhugl', i 'gweddol dda', 'cymedrol', 'sylfaen' a Lefel Cwrteisi/Mynediad yn 605 (20%). Mae hyn yn gynydd o 68 aelod o staff o'i gymharu â 2022/23. Ni chafwyd unrhyw gwynion gan aelodau'r cyhoedd mewn perthynas â'r Gymraeg am y flwyddyn.

Ar gyfer 2023/24 roedd Ymchwiliad gan Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg ar agor. Roedd yr ymchwiliad yn ymdrin â'r canlynol:

- Gwasanaethau ffôn;
- Darpariaeth Hyfforddiant;
- Y Broses Recriwtio; a
- Hyrwyddo Gwasanaethau Cymraeg.

Er mwyn mynd i'r afael â'r pryderon hyn, sefydlwyd grŵp swyddogion craidd, ac fe ddatblygwyd cynllun gweithredu. Roedd y cynllun gweithredu'n amlinellu sut y byddai'r materion yn cael sylw gyda therfynau amser wedi'u pennu. Fe wnaeth y Cyngor gyflwyno'r Cynllun Gweithredu i Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg ar 31 Ionawr 2023 a chafodd gymeradwyaeth ym mis Mawrth 2023. Mae'r holl gamau gweithredu wedi cael eu cwblhau bellach ar wahân i ddau:

- Trefnu bod pecyn hyfforddiant Cymraeg ar gael i'r holl staff trwy borth e-ddysgu newydd y Cyngor (sy'n cael ei gomisiynu ar hyn o bryd); a
- Datblygu'r weithdrefn ar gyfer sicrhau bod hyfforddiant Cymraeg yn cael ei ailadrodd o bryd i'w gilydd trwy gyfrwng y porth e-ddysgu (gan gynnwys hyfforddiant diweddar).

Oherwydd materion technegol y tu hwnt i reolaeth y Cyngor, mae oedi wedi bod cyn lansio'r porth e-ddysgu newydd; yn y cyfamser lanlwythwyd hyfforddiant Cymraeg pellach i fewnwyd y Cyngor.

Er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn cydymffurfio â'r gofynion o ran y Gymraeg, mae'r grŵp craidd o swyddogion yn parhau i gwrdd yn rheolaidd i dracio datblygiadau, mynd i'r afael â heriau, a gweithio tuag at ddatrysiadau.

Mae gan y Cyngor Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA) 10 mlynedd i helpu i gyrraedd targed Llywodraeth Cymru i greu miliwn o siaradwyr yng Nghymru erbyn 2050. Mae cynnydd y CSCA yn cael ei fonitro trwy Fforwm Addysg Gymraeg Blaenau Gwent. Mae'r Fforwm Addysg Gymraeg yn digwydd bob tymor ac mae wedi cael ei ganmol gan Lywodraeth Cymru a chydweithwyr am y gwaith partneriaeth cryf. Bydd y Fforwm Addysg Gymraeg yn parhau i gwrdd a bydd y CSCA yn dal i gael ei weithredu i sicrhau bod y Cyngor yn parhau i ymrwymo i weledigaeth genedlaethol Llywodraeth Cymru a'i chefnogi.

Mae 'Mwy na Geiriau' gan Lywodraeth Cymru 2022/27 yn gynllun iaith Gymraeg ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol sy'n ceisio sicrhau bod pobl yn gallu cael mynediad at y gofal y maent yn ei haeddu ac y mae ei angen arnynt yn eu dewis iaith. Mae'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn parhau i fonitro cydymffurfiaeth ac yn parhau i sicrhau, pan fydd dinasyddion yn cysylltu â'n Hadrannau Gwasanaethau Oedolion a Phlant, y cynigir cyfle iddynt gyfathrebu yn eu dewis iaith. Mae'r cynllun gweithredu 'Mwy na Geiriau' wedi symud ymlaen, mae cyswllt gyda hyrwyddwyr y Gymraeg yn lleol ac mae hyrwyddo'r adnoddau a'r cyfleoedd eang sydd ar gael bellach yn arfer safonol. Mae ein darparwyr a gomisiynwyd yn gweithio mewn partneriaeth gyda ni i hyrwyddo'r Gymraeg ac mae hyn yn cael ei adlewyrchu yn ein contractau a'n cytundebau lefel gwasanaeth.

Cynghorau Tref a Chymuned

Gall Cynghorau Tref a Chymuned helpu'r Cyngor i ddeall y materion sy'n effeithio ar y gymuned leol. Mae'r Cyngor yn parhau i ymgysylltu â Chynghorau Tref a Chymuned ar ystod o faterion, gan gynnwys cyllideb y Cyngor.

Mae pedwar Cyngor Tref a Chymuned ym Mlaenau Gwent:

- Cyngor Tref Tredegar;
- Cyngor Tref Nant-y-glo a'r Blaenau;
- Cyngor Cymuned Abertyleri a Llanhilledd; a hefyd
- Cyngor Tref Brynmawr.

Yn 2023/24, sefydlodd y Cyngor a'r pedwar Cyngor Tref a Chymuned drefniadau cyswllt newydd trwy Siarter Cytundeb Cyffredin. Mae'r Siarter hon yn hyrwyddo arferion gorau ac egwyddorion cyffredin fel bod yn agored, parch, gonestrwydd, a blaenoriaethu dinasyddion. Bydd y Siarter hon yn cael ei hadolygu gan yr holl Bartneriaid unwaith yn ystod pob un o dymhorau'r Cyngor, neu'n amlach fel y bo'n briodol os bernir bod angen. Bydd y Partneriaid yn cynnal yr adolygiad hwn ac yn datblygu adroddiad cynnydd blynyddol yn erbyn yr ymrwymadau yn y Siarter. Parhaodd cyfarfodydd chwarterol y Pwyllgor Cyswllt trwy gydol y flwyddyn gan helpu i wella cyfathrebu, perthnasoedd a chydweithio. Yn 2023/2024, llofnododd y Cyngor a phob Cyngor Tref Gyfamod newydd y Lluoedd Arfog, addewid o gyd-gefnogaeth rhwng cymunedau sifil lleol a'r Lluoedd Arfog.

Mae rhaglen waith i'r dyfodol wedi cael ei dylunio gyda phrosesau monitro ac adolygu wedi'u hymgorffori. Bydd y dull hwn nid yn unig yn gwella canllawiau ac ymgysylltiad â Chynghorau Tref a Chymuned yn y dyfodol ond bydd hefyd yn galluogi partneriaid i sicrhau bod yr ymrwymadau ar y cyd a amlinellir yn dal i fod yn briodol ac yn berthnasol dros amser.

Ymgysylltu a Chyfranogiad

Mae ymgysylltu, cyfranogiad a phrofiad y cwsmer yn themâu hanfodol sy'n dylanwadu ar brosesau dylunio gwasanaethau a phenderfynu'r Cyngor. Mae'r Cyngor yn ymroddedig i gymorth cymunedol hirdymor ac yn amcanu at gyflawni hyn trwy ymgysylltu'n weithredol â chymunedau. Mae ymgysylltu'n effeithiol yn hanfodol ar gyfer gweithrediad effeithlon y Cyngor, gan sicrhau bod y gwasanaethau a ddarperir yn addas ac yn diwallu anghenion defnyddwyr.

Mae Strategaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad newydd sy'n nodi gweledigaeth y Cyngor ar gyfer Ymgysylltu a Chyfranogiad wedi cael ei datblygu yn dilyn ymgynghoriad â'r cyhoedd. Derbyniwyd 170 o ymatebion gan y gymuned a rannodd farn ar amcanion drafft y strategaeth a sut y dylai'r Cyngor ymgysylltu â dinasyddion yn y dyfodol.

Mae cynllun gweithredu manwl wedi cael ei ddatblygu i roi cymorth i roi'r strategaeth ar waith a hwnnw'n nodi ystod o gamau gweithredu a ddyrennir i feysydd gwasanaeth ar draws y sefydliad. Bydd gwybodaeth am gynnydd o ran gweithredu'r strategaeth yn cael ei chyflwyno yn yr adroddiad hunanasesu nesaf.

- [Strategaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad Blaenau Gwent - Chwilio \(bing.com\)](#)

Cwynion a Chanmoliaeth

Mae'r Cyngor wedi gwella'r broses o adrodd ar gwynion a chanmoliaeth o fewn y sefydliad trwy greu dangosfwrdd rhyngweithiol Gwybodaeth am Berfformiad. Mae'r offeryn hwn yn galluogi'r darlennydd i archwilio'r cwynion a'r ganmoliaeth a gyflwynwyd i'r sefydliad dros y tair blynedd ddiwethaf yn ogystal â gallu adnabod nifer y cwynion a gafwyd fesul maes gwasanaeth. Bydd y broses yn cael ei chryfhau ymhellach i helpu i adnabod themâu a gwersi er mwyn gwneud gwelliannau yn y dyfodol. Bwriedir adrodd ar hyn yn yr hunanasesiad nesaf. Yn ystod y flwyddyn cofnodwyd 139 o achosion o adborth ar draws y Cyngor. Roedd y 139 o achosion hyn yn cynnwys:

- 93 o gwynion; a
- 46 canmoliaeth

Cafodd 90 o achosion eu cau (eu cwblhau) yn ystod y cyfnod adrodd. O'r rheiny, roedd bron i dri chwarter (66) o fewn yr amserlen. Roedd 22 ar ei hôl hi o ran amser ond o fewn 3 mis. Dim ond 2 oedd ar ôl 3 mis ond o fewn 6 mis. Ni chymerodd yr un ohonynt fwy na chwe mis.

Llywodraethu Gwybodaeth

Yn ystod y cyfnod cafodd y Cyngor gyfanswm o 1,044 o geisiadau Rhyddid Gwybodaeth. Mae hyn 6.8% yn uwch na'r flwyddyn flaenorol lle cafwyd 978 o geisiadau a oedd ei hun 13% yn uwch na'r flwyddyn flaenorol.

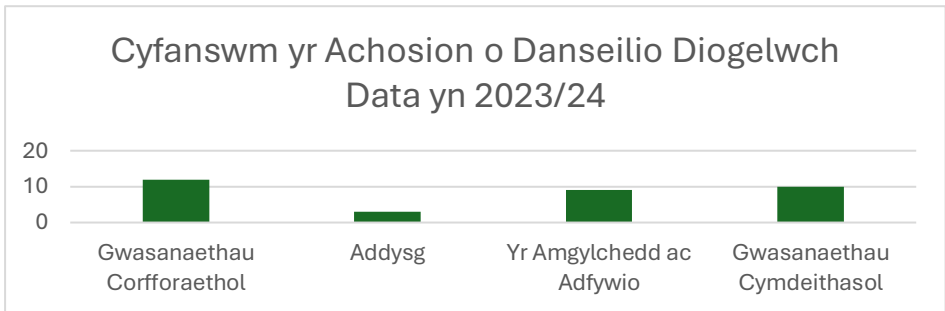
O dan ddeddfwriaeth, mae disgwyl i'r Cyngor ymateb i geisiadau dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth o fewn 20 niwrnod gwaith. Mae Blaenau Gwent wedi syrthio islaw'r lefel hon gan ymateb i 88% o'r ceisiadau dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth ar draws y Cyngor o fewn yr 20 niwrnod a ddyrannwyd. O'r 12% nad ydynt wedi bodloni'r gofyniad, ymatebwyd i 8.6% (90 o geisiadau) yn hwyr ac mae 3.4% yn dal i fod heb gael ymateb ym mis Gorffennaf 2024.

Eleni cafodd y Cyngor gyfanswm o 83 o Geisiadau Gwrthrych am Wybodaeth o'i gymharu â 60 y flwyddyn flaenorol, a 54 y flwyddyn cyn hynny. Mae hyn yn gynydd digynsail o 38% mewn ceisiadau dros y flwyddyn, ac yn gynydd o 53% dros y ddwy flynedd. Gan na chaniateir i ni ofyn am reswm neu gyfiawnhad pam y cyflwynir Cais Gwrthrych am Wybodaeth, mae'n anodd iawn nodi rheswm dros y cynnydd hwn; fodd bynnag, rydym yn ymchwilio i weld a oes unrhyw dueddiadau neu ddefnyddwyr gwasanaethau penodol sy'n effeithio ar hyn hefyd i weld a ellir gwneud mwy i reoli'r rhwymedigaeth hon yn well.

Cyn rhyddhau gwybodaeth i'r sawl sy'n gofyn amdani, i gynnal preifatrwydd a diogelwch, mae'n ofynnol i ni sicrhau bod gan bawb sy'n gofyn am wybodaeth hawl i gael yr wybodaeth cyn y gallwn ei ystyried yn gais dilys. I wneud hyn mae gofyn i ni gael manylion adnabod gan y sawl sy'n gofyn am yr wybodaeth i alluogi'r cais i gael ei ystyried yn un dilys. Am amrywiaeth o resymau, yn aml ni fydd y rhai sy'n gofyn am wybodaeth yn ymateb i'r cais i ddarparu'r manylion adnabod perthnasol felly nid yw eu ceisiadau'n dod yn ddilys. Yn ystod y cyfnod, darparodd 54 o'r 83 a ofynnodd am wybodaeth fanylion adnabod a daeth eu ceisiadau'n ddilys. Mae hyn hefyd yn gynydd o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol lle daeth 29 cais yn unig yn ddilys. Mae hyn yn gynydd o 86%.

Ar gyfer Cais Gwrthrych am Wybodaeth safonol caniateir 30 niwrnod calendr o'r amser y daw'n ddilys i ddarparu'r wybodaeth ar gyfer y sawl sy'n gwneud cais. Mewn amgylchiadau prin caniateir i ni estyn yr amser a ganiateir o'r 30 niwrnod safonol i 90 diwrnod lle gellir dangos bod cais yn fawr neu'n gymhleth. Yn ystod 2023/24 cafodd y terfyn amser ei estyn ar gyfer cyfanswm o 6 chais allan o'r 54 o geisiadau dilys a gafwyd.

Dioddefodd y Cyngor gyfanswm o 34 o achosion a gofnodwyd o Danseilio Diogelwch Data yn ystod y cyfnod gyda'r rheiny wedi'u rhannu rhwng cyfarwyddiaethau. Mae hyn wedi gostwng o 45 o achosion o danseilio diogelwch data y llynedd ac mae hefyd yn ostyngiad bach o'i gymharu â'r 37 o achosion o danseilio diogelwch

data yn y flwyddyn flaenorol. Yn flaenorol mae'r Cyngor wedi creu Gweithdrefn Ymdrin ag Achosion o Danseilio Diogelwch Data yn unol â'i rwymedigaethau dan y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data a deddfwriaeth Diogelu Data y mae'n ei dilyn ar gyfer pob achos o danseilio diogelwch data a adnabyddir. Fel rhan o'r weithdrefn hon ar gyfer pob achos o danseilio diogelwch data sy'n cynnwys data personol categori arbennig (sensitif) neu lawer iawn o ddata, bydd Panel Tanselilio Diogelwch Data'r Cyngor yn ymgynnull i ystyried y camau gweithredu angenrheidiol. O'r 34 o Achosion o Danseilio Diogelwch Data a ddiodefwyd yn ystod y flwyddyn, penderfynodd y Panel Achosion o Danseilio Diogelwch Data nad oedd yr un ohonynt yn uwch na'r trothwy ar gyfer eu cyflwyno i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth i gael asesiad.

Strategaeth Gwasanaethau Cwsmeriaid

Mae'r Cyngor wedi ailasesu ei fodel darparu Gwasanaethau Cwsmeriaid i addasu i dirwedd esblygol y blynyddoedd diwethaf. Mae pandemig COVID-19 wedi newid sut y mae preswylwyr yn ceisio mynediad at wasanaethau'r cyngor. Mewn ymateb, mae'r Cyngor wedi llunio Strategaeth Gwasanaethau Cwsmeriaid sy'n amlinellu ein gweledigaeth a'n huchelgais ar gyfer gwella'r profiad o wasanaethau cwsmeriaid. Mae'r strategaeth yn amlinellu tair egwyddor allweddol sy'n anelu at ddarparu profiad gwasanaethau cwsmeriaid cadarnhaol, buddsoddi mewn staff i gynorthwyo cwsmeriaid i ddatrys ymholiadau yn ystod y cyswllt cyntaf lle y bo'n bosibl a pharhau i wneud y defnydd gorau o dechnoleg.

Cefnogir y strategaeth trwy safonau gwasanaethau cwsmeriaid sy'n helpu i ddiffinio a nodi'r hyn y gall cwsmeriaid Blaenau Gwent ei ddisgwyl gan wasanaethau'r Cyngor. Mae siarter gwasanaethau cwsmeriaid wedi cael ei datblygu hefyd i adlewyrchu'r ymrwymiad sydd gan y Cyngor i'r holl drigolion ac ymwelwyr sy'n defnyddio'r gwasanaethau a ddarparwn ac sy'n cynnwys y disgyblion, y rhieni a'r gofalwyr a wasanaethir gan ein hysgolion.

Bydd mesurau perfformiad yn cael eu datblygu i helpu i fonitro ac adolygu effaith y strategaeth. Bydd adroddiad ar y mesuriadau a'r cynnydd a wnaed yn erbyn y rhain yn cael ei gynnwys yn yr adroddiad hunanasesu nesaf.

[Strategaeth Gwasanaeth Cwsmeriaid | CBS Blaenau Gwent \(blaenau-gwent.gov.uk\)](https://www.blaenau-gwent.gov.uk)

Strategaeth Trawsnewid Digidol

Mae'r ffordd y mae'r cyhoedd yn ceisio mynediad at wasanaethau'r Cyngor wedi newid gyda mwy o wasanaethau'n cael eu darparu ar-lein; er mwyn helpu i ddiwallu anghenion y gymuned a helpu i ddarparu ein gwasanaethau'n fwy effeithlon, mae'r Cyngor wedi datblygu Strategaeth Trawsnewid Digidol. Mae'r strategaeth yn un o gyfres o raglenni digidol/TGCh strategol sydd wedi'u bwriadu i sicrhau cynaliadwyedd ar draws y gymuned yn y dyfodol a sicrhau deilliannau gwell i'n cwsmeriaid, busnesau a dysgwyr.

Tanategir y Strategaeth gan ddwy egwyddor allweddol a thair blaenoriaeth sy'n hanfodol i wella a darparu ein gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r ddwy egwyddor yn y strategaeth yn canolbwyntio ar ddatblygu diwylliant sy'n ategu gwelliant digidol a phrofiad di-dor i gwsmeriaid a gwella cydweithio i wneud y defnydd gorau o wybodaeth ac arbenigedd i greu gwasanaethau gwell.

Mae canran uchel o'r rhai sy'n ymweld â'r Hybiau Cymunedol yn nodi nad ydynt yn gallu hunan-wasanaethu. Y dull a ffeirir gan y Cyngor o ddarparu gwasanaethau yw trwy ddulliau digidol ond nid yw nifer uchel o bobl Blaenau Gwent yn gallu defnyddio technoleg ddigidol. Er mwyn newid i fodel gweithredu mwy digidol, bydd angen i'r Cyngor sicrhau bod y preswylwyr yn gallu aros gyfuwch â'r cyflymder hwn. Mae Swyddog Cynhwysiant Digidol wedi cael ei benodi a bydd yn ceisio gweithio o'r Hybiau Cymunedol i gefnogi'r rhai na allant hunan-wasanaethu.

Mae gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu mesurau perfformiad allweddol i helpu i fonitro effaith y strategaeth. Bydd canlyniad gweithredu'r Strategaeth Trawsnewid Digidol yn ystod y flwyddyn gyntaf yn cael ei gyflwyno yn yr adroddiad hunanasesu nesaf.

[Strategaeth Trawsnewid Digidol Cyngor Blaenau Gwent 2023 – 2027 | CBS Blaenau Gwent \(blaenau-gwent.gov.uk\)](https://www.blaenau-gwent.gov.uk)

Aeddfedrwydd Data

Mae data a mewnwelediad yn hollbwysig i lwyddiant sefydliad. Mae dod yn Gyngor yr 21ain Ganrif yn golygu defnyddio data a mewnwelediad i herio a dysgu mewn modd adeiladol a rhagweithiol er mwyn ysgogi gwelliant a goleuo prosesau gwneud penderfyniadau. Gellir cyflawni hyn trwy fod â Strategaeth Data effeithiol. Er mwyn datblygu Strategaeth Data, mae'n bwysig deall aeddfedrwydd data'r Cyngor. Hynny yw, ei allu, ei effeithiolrwydd, a'i barodrwydd i ddefnyddio data i gyflawni'r blaenoriaethau strategol, gweithredol a chorfforaethol.

Cytunodd y Tîm Arwain Corfforaethol y byddai'r Cyngor yn bwrw ymlaen ag Asesiad Aeddfedrwydd Data er mwyn mynd ar drywydd datblygu dull corfforaethol, un cyngor i'n gwella fel Cyngor a ysgogir gan ddata, gyda'r bwriad o ddatblygu strategaeth a chynllun gweithredu priodol.

Mae'r asesiad ar y gweill ar hyn o bryd gyda'r Tîm Arwain Corfforaethol Ehangach yn cynnal y broses yn gyntaf, ac yna swyddogion perfformiad o bob rhan o'r Cyngor, ac yna bydd cyfle i bob swyddog gymryd rhan.

Dylai'r canfyddiadau gynorthwyo'r Cyngor i ddeall aeddfedrwydd ei ddata, lle mae ganddo gryfderau a hefyd gwendidau er mwyn goleuo cynllun cyflawni ar gyfer y dyfodol.

Aelodau Etholedig a'r Cyfansoddiad

Mae'r Cyngor wedi nodi safonau ymddygiad gofynnol ac wedi darparu canllawiau i helpu i gynnal a gwella safonau. Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn ddogfen allweddol sy'n nodi sut y mae'r Cyngor yn gweithredu, sut y gwneir penderfyniadau, a'r gweithdrefnau a ddilyni'r sicrhau bod y rhain yn effeithlon, yn dryloyw ac yn atebol i bobl leol. Mae hefyd yn cynnwys cod ymddygiad ar gyfer swyddogion ac aelodau.

Mae gan y Cyngor drefniadau cynhwysfawr ar gyfer Aelodau Etholedig. Fel rhan o hyn, mae ganddo Raglen Datblygu Aelodau helaeth, sy'n cyd-fynd â blaenraglenni gwaith Pwyllgorau a blaenoriaethau'r Cyngor yn ogystal ag o'r broses Adolygu Datblygiad Personol (PDR) sydd yn ei lle ar gyfer aelodau. Mae amrywiaeth o ddeunyddiau hyfforddi, canllawiau a dogfennau ar gael i aelodau ac mae'r rhain wedi'u cynnwys mewn llyfrgell aelodau ar-lein. Mae gwaith pellach wedi cael ei wneud dros y flwyddyn i adolygu a gwella nifer o bolisiau a phrosesau datblygu aelodau gan gynnwys:

- Protocol Deisebau Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent; a'r
- Polisi Cyfarfodydd Aml-Leoliad.

Yn 2023, cytunodd y Cyngor i newid strwythur ei Bwyllgorau Craffu, ac mae gan y Cyngor bedwar Pwyllgor Craffu bellach:

- Pwyllgor Craffu Corfforaethol a Pherfformiad;
- Pwyllgor Craffu Partneriaethau;
- Pwyllgor Craffu Pobl; a'r
- Pwyllgor Craffu Lleoedd.

Mae pob Pwyllgor yn cydymffurfio â gofynion deddfwriaethol gan gynnwys cydymffurfio â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Cofnodir y broses o wneud penderfyniadau, a gall Pwyllgorau Craffu'r Awdurdod 'alw i mewn' benderfyniad a wnaed gan y Cabinet ond nad yw wedi cael ei roi ar waith eto. Ni chafodd unrhyw benderfyniadau eu galw i mewn yn ystod 2023/24.

Cynhelir gwerthusiadau ar ôl pob cyfarfod craffu i adolygu'r prosesau sydd ar waith a ble y gellir ceisio gwelliant pellach. Mae dysgu hefyd yn cael ei wneud yn flynyddol ac mae ymchwil o ardaloedd eraill yn cael ei hystyried. Mae'r dysgu hwn wedi arwain at adolygu a newid y prosesau democrataidd presennol yn helaeth gan gynnwys lleihau cofnodion, recordio cyfarfodydd yn fyw, lleihau agendâu'n sylweddol fel nad ydynt ond yn cynnwys eitemau allweddol a lleihau maint pwyllgorau.

Mae'r Swyddog Monitro a'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd yn cwrdd yn rheolaidd gyda'r Prif Weithredwr Interim i drafod unrhyw faterion gwleidyddol, llywodraethu neu ymddygiad, gyda golwg ar fynd i'r afael â materion yn gynnar i'w datrys yn gyflym. Cafodd y Cyfansoddiad ei ddiweddarau a'i gymeradwyo gan y Cyngor Llawn ar 21 Medi 2023.

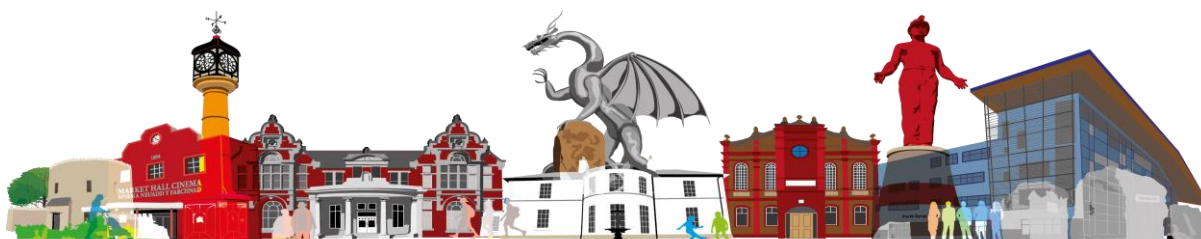
Ar gyfer 2023/24, roedd un gŵyn yn erbyn Aelod y cynhaliodd Swyddfa'r Ombwdsmon ymchwiliad ffurfiol iddi. Dros y flwyddyn ni chafwyd unrhyw gwynion chwythu'r chwiban.

Hybiau Cymunedol

Mae model Hybiau Cymunedol y Cyngor yn parhau i gael ei gryfhau gyda chymorth perthnasol ac wedi'i dargedu yn seiliedig ar y pedwar maes yng nghynllun gweithredu Costau Byw y Cyngor sy'n rhoi ffocws ar Dai, Bwyd, Tanwydd a Chymorth Budd-daliadau/ Grantiau. Mae swyddogion ar draws yr holl hybiau cymunedol yn parhau i roi cyngor ar ystod o faterion gan gynnwys cyllidebu yn ogystal â chyfeirio cwsmeriaid at sefydliadau trydydd parti i gael cyngor arbenigol. Mae cymorth arall sydd ar gael trwy hybiau cymunedol y Cyngor yn cynnwys cyngor ac arweiniad ar y dreth gyngor a cheisiadau am fathodynau glas yn ogystal â chymorth i wella sgiliau digidol preswylwyr.

Mae'r tabl isod yn rhoi dadansoddiad o nifer y trigolion a gefnogwyd trwy'r Hybiau Cymunedol yn ystod y cyfnod:

	Abertyleri	Y Blaenau	Brynmawr	Cwm	Glyn Ebwy	Llanhiledd	Tredegar	Ar y Cyfan
Mai	120	8	105	16	180	6	158	593
Mehefin	105	16	90	20	131	0	112	474
Gorffennaf	99	10	78	24	113	6	111	441
Awst	90	15	66	15	145	6	124	461
Medi	106	16	83	22	104	7	94	432
Hydref	120	14	93	16	158	3	112	516
Tachwedd	130	15	71	21	145	0	98	480
Rhagfyr	122	3	49	21	112	0	151	458 (496 gan gynnwys 27 galwad ac 11 e-bost)
Ionawr	234	2	104	11	215	0	253	876 (Roedd 57 yn negeseuon e-bost a galwadau)
Chwefror	102	3	111	32	142	0	146	570 (Roedd 34 yn negeseuon e-bost a galwadau)
Mawrth	96	1	93	18	154	0	157	552 (Roedd 33 yn negeseuon e-bost a galwadau)
Ebrill	160	13	130	13	225	0	171	751 (Roedd 39 yn negeseuon e-bost a galwadau)
Cyfanswm	1484	116	1073	229	1824	28	1687	6642

Heriau Allweddol a Adnabuwyd ar gyfer Gweithredu yn 2024/25

- Blaenoriaethu'r heriau ariannol sy'n cael eu hwynebu gan gynnwys pwysau cyllidebol a gofynion darparu gwasanaethau
- Adnabod cynigion ar gyfer arbedion cyllidebol sy'n mynd i'r afael â'r diffyg yn y gyllideb ac nad ydynt yn dibynnu ar ddefnyddio cronfeydd wrth gefn
- Gweithio i gwblhau'r broses o gymeradwyo cyfrifon 2022/23 a 2023/24 ac adrodd ar y rhain trwy'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.
- Mynd i'r afael â recriwtio'r gweithlu ar draws y Cyngor a lleihau'r ddibyniaeth ar weithwyr asiantaeth
- Mynd ati ymhellach i leihau'r lefelau uchel o absenoldeb oherwydd salwch
- Gweithio gyda Rhwydwaith Allgau Digidol Gwent i fynd i'r afael â'r bwlch yng ngalluoedd digidol trigolion cyn symud gwasanaethau ar-lein
- Gwella cyfraddau ymateb i'r holl geisiadau a geir dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth
- Gwella cyfraddau ymateb i'r holl gwynion a geir
- Rheoli'r cynnydd mewn Ceisiadau Gwrthrych am Wybodaeth a geir
- Lleihau nifer yr achosion o danseilio diogelwch data ar draws y Cyngor
- Ymateb i argymhellion adroddiad Safbwynt Defnyddwyr Gwasanaethau Archwilio Cymru
- Rhoi'r camau terfynol ar waith o Ymchwiliad Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg

